

Pașa Hassan – Demonstrația apartenenței la specia baladă cultă

Balada cultă, istorică este o operă epică în versuri, de mică întindere, în care autorul cunoscut evocă fapte importante din trecut săvârșite de personaje prezentate în antiteză și care impresionează puternic.

Balada "Pașa Hassan" de George Coșbuc este o creație epică deoarece sentimentele sunt exprimate indirect, cu ajutorul acțiunii și al personajelor.

Acțiunea este simplă, lineară și de aceea are un singur fir narativ prin care se urmărește evoluția evenimentelor și a conflictului dintre protagonist.

Ca în orice operă epică se întâlnesc cele trei elemente: acțiunea, personajele și naratorul iar faptele povestite se constituie în momente ale subiectului.

În expozițiune ne este prezentată confruntarea aprigă dintre armata păgână și armata otomană.

Mihai, în fruntea oștirii romane, își croiește drum până la oștirea păgână, sub ochii îngroziți și umiliți ai lui Hassan.

Hassan stă departe de luptă și ordonă intrarea în bătălie a tuturor forțelor.

În intrigă, Mihai Viteazul domină câmpul de luptă, îngrozindu-i pe turci și mai ales pe Hassan.

Hassan nu știe dacă ceea ce vede este vis sau realitate, devenind din ce în ce mai neliniștit, pe măsură ce Mihai se apropia de el.

Desfășurarea acțiunii este semnalată de provocarea voievodului român către Hassan la o confruntare directă.

În ochii îngroziți ai pașei, domnitorul românilor capătă proporțiile unui uriaș.

Mihai Viteazul îl provoacă pe Hassan din nou la luptă, dar acesta mai îngrozit, fuge lovindu-și disperat calul cu picioarele.

Punctul culminant reprezintă prinderea turbanului lui Hassan și "abandonarea" acestuia.

Hassan are impresia că din cauza hainelor largi nu poate înainta și își "rupe cu mâna vestmântul".

Pașa este desfigurat de groază, încât îi "dărdăie dinții" "și-i galben-perit". Ajunge, iar taberele proprii și spahiii îi sar în ajutor.

În deznodământ, pașa este privit de scriitor cu ironie și dispreț. Beii îi împărtășesc starea de spirit și îi aprobă lașitatea.

Ca în orice baladă, cele două personaje sunt prezentate în antiteză.

Dacă pașa Hassan, conducătorul armatei otomane, este înfățișat la început departe de câmpul de luptă, ceea ce-l prefigurează lașitatea, Mihai Viteazul, domnitorul Țării Românești și conducătorul armatei române, se află pretutindeni. Bun organizator și strateg se află în fruntea armatei sale, fiind un exemplu, prin fapte, pentru ostașii săi.

Hassan este incapabil de a acționa și de a conduce singur oștile, de aceea o face prin intermediul lui Mihnea, căruia îi "trimite-o poruncă". În schimb, viteaz, cum îi spune și numerele, vijelios, impetuos și întreprinzător, vodă "face cărare prin mulțimea păgână".

În timpul luptei, pașa se manifestă prin uimire, vizibilă, ușor pe chipul său, nu știe dacă ceea ce vede este un vis sau realitate, pe când, Mihai se dovedește dârz, energic și curajos.

Când este provocat la luptă, Hassan este cuprins de teamă, de groază, deoarece știe că Mihai este înverșunat împotriva celor ce i-au călcat țara și că mobilul acțiunilor sale este dorința de libertate a neamului, subordonată unui profund sentiment patriot.

Asumându-și responsabilitatea unei confruntări directe, voievodul român dovedește mândrie, demnitate și spirit de sacrificiu, în timp ce pașa este disperat, îngrozit și găsește ca ultimă și unică soluție să fugă.

În baladă sunt prezente ca moduri de expunere: narțiunea, dialogul și descrierea.

Prin narațiune se relatează întâmplările, iar prin descriere, autorul "zugrăvește" încheștarea de pe câmpul de luptă sau realizează cu ajutorul hiperbolei portretul lui Mihai Viteazul.

Dialogul este constituit de cele două provocări ale voievodului, adresate lui pașa Hassan, care însă rămân fără răspuns, acesta manifestându-se prin gesturi.

Sentimentele de admirație față de Mihai Viteazul și disprețul și ironia față de Hassan sunt evidențiate de narator tot cu ajutorul descrierii.

În urma celor prezentate putem spune că opera literară "Pașa Hassan" de George Coșbuc este o baladă cultă.

